

MARY MAPES DODGE

HÕBEUISUD

(Hans Brinker)

Jutustus Hollandist

Inglise keelest tõlkinud ANN PARTS

Värsid tõlkinud LINDA TARGO

 TÄNAPÄEV

SISUKORD

1. Hans ja Gretel	9
2. Holland	14
3. Hõbeuisud	25
4. Hans ja Gretel saavad endale sõbra	32
5. Varjud kodus	40
6. Päikesekiired	48
7. Hans teeb oma tahtmise järgi	53
8. Tutvumine Jacob Pooti ja tema nõoga	58
9. Nigulalaupäev	64
10. Mida poisid Amsterdamis nägid ja tegid	74
11. Suured maaniad ja väikesed veidrused	84
12. Teel Haarlemisse	89
13. Katastroof	92
14. Hans	97
15. Kodud	103
16. Haarlem. Poisid kuulevad hääli	111
17. Nelja peaga mees	118
18. Sõbrad hädatunnil	122
19. Kanalil	131
20. Jacob Pooti pärast muudetakse plaani	139
21. Härra Kleef ja tema söögisedel	148
22. Punane Lõvi muutub ohtlikuks	152

23. Kohtu ees	165
24. Piiramisrõngas linnad	168
25. Leiden	175
26. Palee ja mets	182
27. Kaupmees-prints ja õde-printsess	186
28. Läbi Haagi	200
29. Päev puhkust ja taas kodu poole	208
30. Poisid ja tüdrukud	213
31. Kriis	220
32. Gretel ja Hilda	227
33. Ärkamine	235
34. Kondid ja keeled	238
35. Uus mure	242
36. Isa tagasitulek	247
37. Tuhat kuldnat	253
38. Mõned mõtted	258
39. Tööd otsimas	263
40. Haldjast ristiema	268
41. Salapärane taskukell	275
42. Avastus	284
43. Uisuvõistlused	294
44. Rõõm Brinkerite majakeses	314
45. Hele päikesepaiste	323
Lõpetuseks	329
Järelsõna (Ann Parts)	333
Raamatu illustratsioonidest	337

I

HANS JA GRETEL

Ühel selgel detsembrihommikul kaua aega tagasi küürutasid kaks kerges riides last Hollandis jääkaanega kaetud kanali kaldal.

Päike ei olnud veel tõusnud, kuid hahetaval taevavõlvil kumas silmapiiri kohal saabuva päeva märgina juba karmiinpunane viir. Suurem osa tublisid hollandlasi nautis rahulikku hommikuund, isegi härra von Stoppelnoze, see auväärne vana hollandlane, viibis veel vaikselt unehõlmas.

Vahetevahel liugles üle klaassileda kanalipinna mõni talunaine, ääreni täis korv pea peal, või sööstis uiskudel mööda rõõmus poiss, kes kiirustas linna päevatöele ning saatis külmast värisevate laste poole heatahtliku muige.

Samal ajal püüdsid vend ja õde, sest seda nad ju olid, kõvasti sikutades ja ähkides ning puhkides midagi oma jalgade külge kinnitada – ei, uisud need küll ei olnud, kindlasti mitte, vaid kõigest kohmakad puutükid, alt õhukeseks ja siledaks voolitud ning sees augud, millest käisid läbi toornaharibad.

Need veidra väljanägemisega riistapuud oli poiss, Hans, ise meisterdanud. Tema ema oli vaene maanaine, liiga vaene, et ainult mõeldagi oma lastele uiskude ostmisest. Rohmakad need „uisud“ küll olid, kuid lapsed olid nendega jääl palju õnnelikke tunde

mööda saatnud; ja nüüdki, kui meie noored hollandlased seal külmast punetavate sõrmedega uisunööre sikutasid, tõsised näod kummargil põlvede kohal, ei tulnud nägemus kättesaamatutest metalluiskudest tumestama rõõmu, mis nende südames hõõgus.

Hetke pärast ajas poiss end sirgu, ja hüüdnud muretult „Läki, Gretel!“, liugles toredasti kätega hoogu andes kergelt üle kanali.

„Ah, Hans,“ kurtis õde, „mu teine jalg pole veel terve. Viimasel turupäeval hõõrusid nöörid jala ära ja nüüd ma ei saa neid sama koha peale siduda.“

„Eks seo nad siis kõrgemale,“ vastas Hans, ja õele pilkugi heitmata vedas ta jääle imeilusa kassikangakujundi.

„Aga kuidas? Nöör on ju liiga lühike.“

Lasknud heasüdamliku hollandlase kombel kuuldavale vile, mis meie keeli tähendaks, et plikad on ühed tüütud olevused, tüüris Hans õe poole.

„Mis sul küll arus oli, Gretel, et sa säherdused kotad jalga panid, kui sul on ju ometigi olemas head tugevad nahkkingad?! Isegi su puukingad on etemad kui need.“

„Aga Hans! Kas sa siis ei mäleta? Isa viskas ju minu ilusad uued kingad tulle. Enne kui ma arugi sain, mis ta teeb, olid need keset põlevat turvast juba üleni kõveraks tõmbunud. Nendesinastega ma saan uisutada küll, aga puukingadega üldsegi mitte. Ole nüüd ettevaatlik ...“

Hans oli võtnud taskust nöörijuhi. Lauluviisi ümisesdes põlvitas ta õe kõrvale ja asus oma noorte tugevate käte kogu jõuga Greteli uisku kinnitama.

„Ai-ai!“ oigas tüdruk valust.

Kärsitu rapsakuga kiskus Hans nööri ära. Ta oleks selle ka ehtsal suure venna kombel maha visanud, kui ta just sel hetkel poleks märganud pisarat õe põske mööda alla veeremas.

„Küll ma ta sul alla seon ... ole mureta,“ sõnas ta äkilise õrnusega, „aga me peame kiirustama: emal on meid varsti vaja.“

Seejärel heitis ta otsiva pilgu enda ümber – kõigepealt maha, siis raagus pajuokstele oma pea kohal ja viimaks taevasse, kus nüüd toretsesid helesinine, karmiinpunane ja kullakarvaline viir.

Leidmata ühestki nimetatud paigast vajalikku, löid ta silmad äkki särama, ja näoga, et küll tema juba teab, mis ta teeb, võttis ta mütsi peast, eemaldas katkise voodri ning sättis selle pehme padjakese Greteli kulunud kinga serva äärde.

„Noh!“ hüüdis poiss võidurõõmsalt, sidudes samal ajal nõöre nii kähku, kui kohmetunud sõrmed lubasid. „Kas nüüd võib kõvasti tõmmata?“

Gretel tõmbas juba suu mossi, otsekui tahaks öelda „Tee aga jah haiget!“, aga ei vastanud midagi.

Hetke pärast naersid nad juba üheskoos, liueldes käsikäes kanalil, ja neil ei tulnud pähegi mõtet, kas jää ikka kannab või ei, sest Hollandis on jää üldiselt talv läbi korralik. Jää tekib veele kohe algul üpris otsustavalt, ja kaugel sellest, et iga kord vähegi ägedama päikesega õhukeseks ning ebakindlaks muutuda, kogub ta päev-päevalt jõudu ja trotsib helkides kõiki päikesekiiri.

Äkitselt tegi miski Hansu jalgade all kriiks! Kriiks! Siis muutusid tema liuglevad sammud lühemaks, lõppesid pahatihti nõksatusega, ja viimaks oli poiss jää peal siruli, vehkides käte-jalgadega meeleheitlikult õhus.

„Ha-ha-haa!“ naeris Gretel. „Oli see vast tore uperpall!“ Kuid tema kareda sinise jaki all peitus õrn süda, ja kuigi tüdruk naeris, liugles ta graatsilise kaarega maas lebava venna juurde.

„Said sa haiget, Hans? Oo, sa naerad! Püüa mind kinni!“ Ja juba ta sööstiski edasi, tundmata enam vähimatki külma; tema põsed õhetasid ja silmad sädelesid kelmikalt.

Hans hüppas püsti ja asus teda väledasti taga ajama, kuid Gretelit kinni püüda polnudki nii lihtne. Tüdruk ei jõudnud aga veel kuigi kaugemale, kui temagi uisud hakkasid kriiksuma.

Uskudes, et vaba tahe on vahvuse juures kõige tähtsam, keeras ta äkitselt ringi ja uisutas otse tagaajaja käte vahele.

„Ahaa! Kinni püüdsin!“ hüüdis Hans.